

245447

การศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการรักษาโรคกระเพาะระหว่ง
สมุนไพรจีนชั้นเบรียนเทียบกับการรักษาด้วยยาโอมีพราโซล ร่วมด้วย
ยาไซเมทิดีน : กรณีศึกษาในโรงพยาบาลปะคำ อำเภอปะคำ
จังหวัดบุรีรัมย์

นายจักรพันธ์ เกียรติมงคลจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสาขารณศาสตร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

๒๐๐๒๔ ๙๖๒๒

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245447

การศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการรักษาโรคกระเพาะระหว่าง
สมุนไพรขมิ้นชันเปรียบเทียบกับการรักษาด้วยยาโอมีพราโซล ร่วมกับ
ยาไซเมทิโคน : กรณีศึกษาในโรงพยาบาลปะคำ อำเภอปะคำ
จังหวัดบุรีรัมย์

นายอักรวัฒน์ เพ็ญพวงกวัด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. ๒๕๕๒

**Efficacy and Efficiency for Treatment Dyspepsia between Curcuma Longa Linn.
Compare with Omeprazole Plus Simethicone: the Study in Pakham Hospital,
Pakham District, Buriram Province**

Mr.Akkhrawat Piawpongpakawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health in Public Health Administration

School of Health Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการรักษาโรคกระเพาะระหว่างสมุนไพรขึ้นชั้นเปรียบเทียบกับการรักษาด้วยยาโอมีพราโซล ร่วมกับยาไซเมทิโคน : กรณีศึกษาในโรงพยาบาลปะคำ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
ชื่อและนามสกุล	นายอักรวัฒน์ เพ็ญพวงกวัด
แขนงวิชา	สาธารณสุขศาสตร์
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิน วิวัฒน์พงศ์พันธ์ 2. รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทูกา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิน วิวัฒน์พงศ์พันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทูกา)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการรักษาโรคกระเพาะระหว่าง
สมุนไพรมิ้นชันเปรียบเทียบกับการรักษาด้วยยาโอมีพราโซล ร่วมกับ
ยาไซเมทิโคน : กรณีศึกษาในโรงพยาบาลปะคำ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
ผู้วิจัย นายอัศววัฒน์ เพ็ญพวงภักดิ์ **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(เอกบริหารสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิน วิวัฒน์พงศ์พันธ์ (2) รองศาสตราจารย์สุรเดช
ประดิษฐบาทุกา **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

245447

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาแบบกึ่งทดลองด้านการแพทย์ วัดผลก่อนหลังการรักษา มี
วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิผลของขมิ้นชันขนาด 250 มิลลิกรัม รักษาโรคกระเพาะ โดย
เปรียบเทียบกับยาโอมีพราโซล ขนาด 20 มิลลิกรัมโดยใช้ ร่วมกับยาไซเมทิโคน ขนาด 80 มิลลิกรัม
(2) ศึกษาประสิทธิภาพด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาและ(3)เปรียบเทียบความพึงพอใจในประเด็น
ความสะดวกต่อวิธีการรับประทานยาทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ป่วยที่วินิจฉัยเป็นโรคกระเพาะ จำนวน 90 คน ที่
ได้มาจากการสุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้ป่วยรับประทานยาเพื่อการรักษา 7 วันทั้ง 2 กลุ่ม
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินอาการ โรคกระเพาะคือ ซีเวียร์ดี ออฟ ดิสเพ็ปเซีย แอสเซสเมนต์
ที่มีค่าความเที่ยง มากกว่า 0.90 และใช้แบบประเมินความพึงพอใจในประเด็นความสะดวกต่อวิธี
รับประทานยา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
ไคสแควร์ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) ขมิ้นชันมีประสิทธิผลในการรักษาโรคกระเพาะไม่แตกต่างจาก
โอมีพราโซล ขนาด 20 มิลลิกรัมร่วมกับไซเมทิโคน ขนาด 80 มิลลิกรัม (2) โอมีพราโซล ขนาด
20 มิลลิกรัม ร่วมกับไซเมทิโคน ขนาด 80 มิลลิกรัม มีประสิทธิภาพดีกว่าขมิ้นชัน เนื่องจากค่ารักษา
ถูกกว่า (3) ความพึงพอใจในประเด็นความสะดวกต่อวิธีทานยาทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อแพทย์ให้หันมาใช้ขมิ้นชันในการรักษาโรค
กระเพาะมากขึ้น เพื่อราคาที่ขายจะลดลงในอนาคต และส่งเสริมให้โรงเรียนแพทย์หันมาใช้
สมุนไพรมิ้นชันในหลักสูตรการเรียนการสอนให้มากขึ้นเพื่อให้แพทย์มีความมั่นใจที่จะใช้
ขมิ้นชันในการรักษาโรค

คำสำคัญ ขมิ้นชัน โอมีพราโซล ไซเมทิโคน โรคกระเพาะ

Thesis title: Efficacy and Efficiency for Treatment Dyspepsia between Curcuma Longa Linn.

Compare with Omeprazole Plus Simethicone: the Study in Pakham Hospital,
Pakham District, Buriram Province

Researcher: Mr.Akkhrawat Piawpongpakawat; **Degree:** Master of Public Health (Public Health Administration) ; **Thesis advisors:** (1) Dr. Kowin Wiwattanapomgpan, Associate Professor ;
(2) Suradech Praditbathuka, Associate Professor; **Academic year:** 2009

Abstract

245447

This research is quasi Experimental two group pre test-post test design. The objective of this study were (1) to study efficacy of Curcuma longa Linn. and Omeprazole 20 mg plus Simethicone 80 mg; (2) to study efficiency (unit cost); (3) to compare satisfaction scores of comfortable to use drug.

The sample was randomly allocated into two group from 90 patients with functional dyspepsia. Seven day treatment both group. The instruments were Severity of dyspepsia assessment (SODA) with reliability > 0.90 and satisfaction scores of comfortable questionnaires to use drug. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Chi-square, t-test.

The results of this study were (1) the efficacy of Curcuma longa Linn. and Omeprazole 20mg plus Simethicone 80mg was not different (2) the efficiency prospect Omeprazole 20mg plus Simethicone 80mg group is better than the other group because the treatment cost is cheaper. (3) satisfaction scores of comfortable to use drug was not different.

Thus this study usefully for physician to use Curcuma Longa Linn. to treat dyspepsia for lower price drug in the future and medical school should promote Thai herbal in study program for medical student be confident to use Curcuma Longa Linn. to treatment dyspepsia in clinical practice

Keywords : Curcuma Longa Linn., Omeprazole, Simethicone, Functional dyspepsia

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิน วิวัฒนพงศ์พันธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐบาทุกา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และอาจารย์พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ ที่ได้ให้คำแนะนำที่ดี เกศจักร โสมนัส ศิริจารุกุล เกศจักรประจำโรงพยาบาลโพธาราม จ.ราชบุรี ที่เอื้อเพื่อข้อมูลการแปลผล Severity of dyspepsia assessment (SODA) ของ Dr.Linda Rabeneck และให้คำแนะนำในการแปลผล แพทย์หญิงน้ำทิพย์ อารยะสกุลวงศ์ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบบทางเดินอาหาร อาจารย์แพทย์ ประจำโรงพยาบาลศูนย์บุรีรัมย์ ที่ให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้ป่วยในการทำวิจัยนี้ นายแพทย์ สมพงษ์ จรุงจิตตานุสนธิ์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ที่สละเวลาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ ดำเนินงานวิจัย

ขอขอบคุณอาสาสมัครทุกท่าน ที่ยินดีเข้าร่วมในงานวิจัยนี้ ให้ข้อมูลการเจ็บป่วยที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ที่สำคัญต่อการรักษา และขอบคุณเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการ คัดเลือกและส่งคนไข้เข้าสู่กระบวนการวิจัย และติดตามประเมินผลผู้ป่วย

คุณและประโยชน์จากงานวิจัยชิ้นนี้จะทำให้แพทย์ทุกท่านที่ได้อ่านงานวิจัยนี้ เกิดความเชื่อมั่นที่จะรักษาผู้ของตนเอง ด้วยยาสมุนไพรไทย และช่วยกันใช้สมุนไพรไทยในการ รักษาผู้ป่วยให้มากขึ้นต่อไป

อัครวัฒน์ เพ็ญพวงภักดี

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำจำกัดความของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ข้อมูลพื้นฐานของขมิ้นชัน.....	5
ข้อมูลพื้นฐานของยา Omeprazole.....	23
ข้อมูลพื้นฐานของยา Simethicone.....	26
Functional Dyspepsia.....	27
แบบประเมินอาการของโรคกระเพาะ.....	29
ข้อมูลพื้นฐานของโรงพยาบาลปะคำ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
วิธีการวิจัย.....	44
กลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของอาสาสมัคร.....	51
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิผลของยาแต่ละตัวในการรักษา functional dyspepsia.....	53
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของยาทั้ง 2 กลุ่มในการรักษา functional dyspepsia.....	55
ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในประเด็นความสะดวกต่อวิธีการรับประทานยาทั้งสองกลุ่ม.....	57
ตอนที่ 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของยาทั้งสองกลุ่มในแง่ต้นทุนการรักษา (unit cost) ต่อสัปดาห์.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อจำกัดของการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผล.....	63
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	74
ก เอกสารแนะนำสำหรับอาสาสมัคร.....	75
ข ใบยินยอมด้วยความสมัครใจ.....	77
ค แบบประเมิน Severity of Dyspepsia Assessment (SODA) ต้นฉบับ.....	79
ง วิธีปรับคะแนน Severity of Dyspepsia Assessment (SODA) ต้นฉบับ.....	84
จ แบบประเมิน Severity of Dyspepsia Assessment (SODA) ภาษาไทย.....	89
ฉ แบบประเมินความพึงพอใจในแง่ความสะดวกต่อวิธีการรับประทานยา.....	95
ช หนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	97
ประวัติผู้วิจัย.....	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลทางพฤกษศาสตร์.....	8
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลทั่วไปของแบบประเมินอาการ dyspepsia แบบต่างๆ ที่มีการตีพิมพ์.....	30
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลการจัดซื้อยาของ โรงพยาบาลปะคำ ประจำปีงบประมาณ 2552.....	34
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัคร.....	52
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนของยาขมิ้นชันเมื่อรับประทานครบ 7 วัน	53
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนของยา Omeprazole+Simethicone เมื่อรับประทานครบ 7 วัน.....	53
ตารางที่ 4.4 ระดับอาการอื่นๆที่ไม่ใช่อาการปวดของขมิ้นชันและ omeprazole+simethicon.....	54
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนความปวด อาการแสดงอื่นๆ และความพึงพอใจ ก่อนรับประทานยา.....	55
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยคะแนนความปวด อาการแสดงอื่นๆ และความพึงพอใจ หลังรับประทานยา.....	56
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยคะแนนอาการแสดงอื่นๆ ก่อนรับประทานยา.....	56
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยคะแนนอาการแสดงอื่นๆ หลังรับประทานยาทั้งสองกลุ่ม.....	57
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในแง่ความสะดวกต่อวิธีการรับประทานยา ทั้งสองกลุ่ม.....	57
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่ารักษาของยาทั้งสองกลุ่ม.....	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ใบ ดอก และเหง้า ของขมิ้นชัน.....	7
ภาพที่ 2.2 เหง้าขมิ้นชันที่บดเป็นผง.....	7
ภาพที่ 2.3 สูตรโครงสร้างทางเคมีของสารสำคัญในเหง้าขมิ้นชัน.....	9
ภาพที่ 2.4 สูตรโครงสร้างทางเคมีของ Omeprazole.....	24
ภาพที่ 2.5 สูตรโครงสร้างทางเคมีของ Simethicone.....	26
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	49
ภาพที่ 4.1 จำนวนผู้ป่วยที่อยู่ในกระบวนการวิจัยขั้นตอนต่างๆ.....	50